

SPRAWOZDANIE

IV Konferencja Polskiej Sieci Badawczej Rodzice w Edukacji (ERNAPE-PL) 21.05.2024-09.12.2024

Tytuł konferencji

Komunikacja rodzice - nauczyciele jako wspólność

Organizatorzy

Uniwersytet Gdański, Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, European Research Network About Parents in Education (ERNAPE)

Cel konferencji

Celem wydarzenia było rozwinięcie refleksji nad relacją między rodzicami i nauczycielami, która, bazując na wzajemnym komunikowaniu, wytwarza wspólność – dobro łączące wszystkich uczestników szkolnej rzeczywistości. Zgodnie z ideą konferencji to, co wspólne, nie jest rodzajem własności, lecz typem relacji; wspólność jest interakcją opartą na wymianie i współuczestnictwie, co odzwierciedla łacińska etymologia pojęcia „komunikacja” (*communio* – wspólność, poczucie łączności). Jako rezultat konferencji przewidziano przygotowanie wystąpień (indywidualnych i grupowych) na planowaną konferencję międzynarodową organizowaną przez European Research Network About Parents in Education w dniach 04-06 czerwca 2025 roku w Weronie.

Struktura konferencji

Konferencja miała charakter longitudinalny. Oznacza to, że przebiegała w trzech formach etapach rozłożonych w czasie od 21 maja 2024 roku do 9 grudnia 2024 roku: 1/ seminarium na otwarcie: 21 maja; 2/ współpraca badaczy/badaczek w ramach *study circles*; 3/ seminarium na zamknięcie: 9 grudnia.

Konferencję zainaugurowano 21 maja seminarium online, podczas którego dr Marta Wiatr z Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie wygłosiła referat pt. *Rodzice i nauczyciele w procesie komunikacji: komunikowanie się w momentach przełomowych (pandemii, wojny, kryzysu szkoły/demokracji)*. Wystąpienie poruszyło kluczowe aspekty dla budowania relacji między rodzicami a nauczycielami w czasach kryzysu. Szczególną uwagę zwrócono na ramy instytucjonalne, w jakich odbywa się ta komunikacja, oraz na wyzwania, jakie niesie ze sobą potrzeba efektywnego porozumiewania się w momentach takich, jak pandemia COVID-19, konflikty zbrojne czy problemy systemowe w edukacji i demokracji.

Przedstawiony przez dr Martę Wiatr referat był punktem wyjścia do dalszej dyskusji, która zaowocowała wyłonieniem się czterech kół skupiających badaczy – kręgów dociekań (*study circles*):

1. Instytucjonalność szkoły i komunikacja instytucjonalna

- Koordynatorka: dr Beata Adrjan (UWM)
- Uczestnicy: prof. dr hab. Maria Mendel (UG), dr Marta Wiatr (APS), Martyna Popławska (UW).
Praca w tym kręgu nie była koordynowana. Z grudniowego spotkania wynika, że uczestniczki indywidualnie rozwijały zagadnienie instytucjonalnych ram komunikacji, m.in. dostrzegając instytucjonalną wartość sieci badawczych (jak ERNAPE, czy ERNAPE-PL), które mogą dawać wsparcie w obszarze komunikacji rodzice-nauczyciele.
- Rekomendacja ERNAPE-PL 9-12-2024: przygotowanie **indywidualnych zgłoszeń** na konferencję ERNAPE-Verona-2025.

2. Miejsca wspólności

- Koordynatorka: Patrycja Łaga (Ogólnokształcące Liceum Programów Indywidualnych)
- Uczestnicy: Kacper Kowalski (UG), Ewa Słomińska (Przedszkole Panienka z Okienka, Gdańsk), dr Alicja Zbierchowska (UG), Klaudia Ferenc (UG).
Ten krąg skupiał się na identyfikowaniu przestrzeni, w których rodzice i nauczyciele mogą współdziałać na zasadzie partnerstwa, budując wspólnotowe relacje. Trwają badania terenowe.
- Rekomendacja ERNAPE-PL 9-12-2024: zgłoszenie **symposium** na konferencję ERNAPE-Verona-2025.

3. Upelnomocnienie i relacja oporu

- Koordynatorka: dr Joanna Doroszuk (UG)
- Uczestnicy: Kacper Kowalski (UG), dr Urszula Kazubowska (USz).
W tej grupie analizowano kwestie związane z wzmocnieniem pozycji zarówno rodziców, jak i nauczycieli, a także dynamikę oporu jako formy wyrażania niezadowolenia lub walki o prawa w relacjach z instytucjami edukacyjnymi.
- Rekomendacja ERNAPE-PL 9-12-2024: przygotowanie **indywidualnych zgłoszeń** na konferencję ERNAPE-Verona-2025.

4. Partycypacja

- Koordynatorka: dr Monika Popow (AMW)
- Uczestnicy: dr hab. Maciej Bernasiewicz (UŚ), dr Anna Górka-Strzałkowska (APS), Ewa Słomińska (Przedszkole Panienka z Okienka, Gdańsk), dr Marta Wiatr (APS), dr Alicja Zbierchowska (UG).
Krąg ten zajmował się kwestią angażowania rodziców w procesy decyzyjne związane z edukacją, wskazując na korzyści płynące z ich aktywnego udziału w życiu szkoły. Trwają badania terenowe.
- Rekomendacja ERNAPE-PL 9-12-2024: zgłoszenie **symposium** na konferencję ERNAPE-Verona-2025.

Uczestnicy tworzący poszczególne *study circles* pracowali według samodzielnie ustalonych harmonogramów w formie zdalnej i stacjonarnej co umożliwiło im głębsze zaangażowanie w analizowanie kluczowych problemów oraz stworzyło przestrzeń do szerszej współpracy i wymiany doświadczeń między badaczami i badaczkami z różnych ośrodków naukowych. Każdy z kręgów dociekał, koncentrując się na innym aspekcie relacji rodziców i nauczycieli, rozwijał problematykę konferencji z różnych perspektyw badawczych i praktycznych.

Konferencję zamknięto 9. grudnia 2024 roku w formie seminarium online, w którego programie miało miejsce wystąpienie dr hab. Małgorzaty Michel, prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego pt.: *Matki z miejsc wykluczonych – bohaterki szczelin systemowych*. Prelegentka na podstawie badań własnych przedstawiła m.in. 3 studia przypadków skoncentrowane na doświadczeniach matek „Dzieci ulicy”. Wystąpienie poruszyło kwestie nierówności i wykluczenia społecznego, ukierunkowując dalszą dyskusję uczestników/uczestniczek konferencji na poszukiwanie wspólności w relacjach pomiędzy matkami ze środowisk głęboko społecznie wykluczanych, a nauczyciel(k)ami ich dzieci. Pojawiały się liczne rekomendacje kierunków dalszych studiów i badań.

W drugiej części seminarium zostały podsumowane prace, zrealizowane przez badaczy/badaczki z poszczególnych kręgów dociekań, a także przedstawiono wstępne koncepcje wystąpień przygotowywanych na konferencję ERNAPE, zaplanowaną na 4–6 czerwca 2025 roku w Weronie. Nabór zgłoszeń na to wydarzenie odbywa się w terminie do 12 stycznia 2025 roku. Uczestnicy/uczestniczki spotkania rekomendowali zgłoszenie dwóch sympozjów oraz kilku referatów indywidualnych, deklarując wzajemne wsparcie w przygotowaniach do aplikacji.

IV Konferencja Polskiej Sieci Badawczej Rodzice w Edukacji (ERNAPE-PL), w świetle opinii jej uczestników i uczestniczek, okazała się ciekawa i produktywna. W swojej wyjątkowej, longitudinalnej formule była zarówno przestrzenią refleksji, jak i krokiem w kierunku dalszej, krajowej i międzynarodowej współpracy badaczy i badaczek zagadnienia ‘rodziców w edukacji’, w nim – komunikacji jako wspólności. Zgodzono się co do kontynuacji tej formuły konferencji w przyszłości.

Gdańsk-Warszawa, 16 grudnia 2024 roku

Sprawozdanie przygotowały:

Maria Mendel, Marta Wiatr, Alicja Zbierchowska